

Kod ucznia

Nr pytania	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ilość pkt									
Sprawdził:									SUMA PUNKTÓW
Podpis Przewodniczącego Komisji									

XXXII Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Języka Polskiego Etap szkolny 2007/2008

6 listopada 2007, godz. 9⁰⁰, czas pracy: 90 minut

Drogi Gimnazjalisto!

Otrzymujesz do rozwiązania test złożony z dziewięciu zadań i wyposażony w tekst „PUŁAPKA CZARNOWIDZTWA”. Test sprawdza, w jakim stopniu rozumiesz tekst publicystyczny oraz Twoją wiedzę i umiejętności z dziedziny literatury, kultury i nauki o języku. Zaczynij pracę od uważnego przeczytania dołączonego tekstu. Następnie zapoznaj się z poleceniami. Pisz własnymi słowami. Jeśli pomylisz się, przekreśl wcześniej napisaną odpowiedź, a następnie obok wpisz poprawną. Nie używaj korektora. Za bezbłędne rozwiązanie wszystkich zadań możesz otrzymać łącznie 24 punkty. Wystarczy jednak, że uzyskasz 19 punktów, a przejdziesz do II etapu konkursu.

Życzymy Ci powodzenia!

Aleksandra Cislak,
Magdalena Kaczmarek:

Pułapka czarnowidztwa

(1) Dobrze znana studentom psychologii opowieść dotyczy klęski, jaką pan X poniósł tapetując kuchnię: wzory wykładziny nie schodziły się jak należy. (...) Wszyscy, którzy widzieli wyremontowaną kuchnię, uważali efekt za bardzo udany. Niemniej w ocenie pana X ten sposób ułożenia tapet stanowił powód do narzekań. (...)

(2) Pesymiści koncentrują przesadnie uwagę na problemach, ignorując przy tym pozytywne zdarzenia. Ich przekonania o sobie samych są tak negatywne, że wręcz nie przyjmują do wiadomości pozytywnych informacji. Widzenie świata w tak skrajnie czarnych barwach to nie tylko ogromne cierpienie, ale także poważne utrudnienie dla codziennego funkcjonowania. Bo jak chceć zrobić cokolwiek, jeśli nic nie może się powieść? (...)

(3) Najczęściej ludzie twierdzą, że do dzielenia się z innymi swoim niezadowolaniem popycha ich, po pierwsze, chęć pozbycia się negatywnych emocji. Danie upustu żalom może więc mieć wartość oczyszczającą. Po drugie, narzekanie może być rodzajem strategii obronnej. Na przykład studenci przed wejściem na egzamin z reguły narzekają, że materiał jest trudny, a oni sami niewiele umieją. Daje to wymówkę na wypadek ewentualnej porażki i pomaga poradzić sobie ze stresem. Po trzecie, narzekanie może także pozwolić pokazać się w lepszym świetle. Ktoś, kto narzeka, sprawia wrażenie krytycznego i znającego się na rzeczy. Prof. Dariusz Doliński podaje przykład badań nad postrzeganiem recenzentów: surowi w porównaniu z łagodnymi, chociaż uznawani są za mniej sympatycznych, to jednak - bardziej inteligentnych i kompetentnych. Po czwarte wreszcie, narzekanie może budować więź pomiędzy rozmówcami i w warunkach polskich funkcja ta wydaje się szczególnie warta uwagi.

(4) Każdy z nas z pewnością zna takie osoby, które na wszystko i wszystkich narzekają, spodziewają się raczej złego, i takie, które są z reguły zadowolone i nastawione optymistycznie do rzeczywistości. (...) Dlaczego ludzie różnią się między sobą pod względem stopnia zadowolenia i oczekiwań? Stoją za tym zarówno przyczyny zewnętrzne, a więc otoczenie społeczne, kultura, jak i przyczyny związane z osobowością, które mają pewne zakorzenienie w wyposażeniu genetycznym. (...)

(5) Wśród podstawowych cech osobowości, a więc względnie stałych tendencji do pewnych zachowań, można wyróżnić takie charakterystyki, które wyznaczają nasz typowy nastrój oraz skłonność do optymizmu lub pesymizmu. Niektórzy ludzie mają po prostu dość trwałą tendencję do zamartwiania się, łatwość do popadania w zły nastrój, podczas gdy u innych dominują pozytywne emocje i bez obawy spoglądają w przyszłość. (...) Niektóre charakterystyki osobowości mogą w większym stopniu wynikać z naszych doświadczeń. (...)

(6) Sposób, w jaki wyjaśniamy nasze porażki, ma szczególne znaczenie. Student, który oblał jakiś ważny egzamin, może uznać, że przyczyna leży w tym, że widocznie nie nauczył się materiału. Alternatywnym wyjaśnieniem może być stwierdzenie, że jest kiepski z tego przedmiotu i tak już jest. Może również wyjaśnić to tym, że „po prostu jest głupi” albo że jest osobą, która „zawsze oblewa egzaminy”. Ten ostatni sposób wytłumaczenia określamy jako najbardziej pesymistyczny. Jaka jest jego wada? Przede wszystkim zabija motywację do zmian. Bo jak zmienić coś, co jest stałe i wszechogarniające?

(7) Zgodnie z hipotezą Martina Seligmana, ze stylem wyjaśniania nikt się nie rodzi. Uczymy się go słuchając tego, co mówią nasi rodzice, nauczyciele, ludzie wokół nas. I w końcu przyjmujemy te wyjaśnienia za swoje. Oczywiście, ludzie ze swej

natury bardziej aktywni, pewni siebie i pogodni mają mniejszą skłonność do popadania w pesymizm. Niemniej jednak nawyki i otoczenie społeczne kształtują nasze zachowania. Bo jeśli ciągle słyszymy, że Polakom zawsze wiatr wieje w oczy i taki jest nasz polski los, to czy nie wpływa to na to, jak oceniamy nasze szanse na wybrnięcie z pojawiających się kłopotów?

(8) Kultury różnią się między sobą pod względem akceptacji dla narzekania. Na przykład kultura amerykańska tworzy silny nacisk na prezentowanie zadowolenia i skrywanie żalów. Amerykańscy studenci, pytani przez wiele dni z rzędu o samopoczucie, przeciętnie czuli się lepiej niż zazwyczaj, natomiast Polacy średnio rzecz biorąc czują się gorzej niż zwykle. Obcokrajowcy przybywający do Polski początkowo są skonsternowani, gdy na uprzejme pytanie o to, jak leci - zamiast zwyczajowego zapewnienia, że wszystko jest w porządku, w odpowiedzi otrzymują listę kłopotów lub - w najlepszym razie - tajemnicze „nie pytaj”. W polskiej kulturze narzekania

- odwołując się do znanego określenia prof. Bogdana Wojciszke - która sankcjonuje wyrażanie niezadowolenia z własnej sytuacji i z otaczającego nas świata, do narzekania silnie zachęca zachowanie i aprobatą innych. Polacy intuicyjnie wiedzą, że na pewne tematy po prostu wypada ponarzekać. (...)

(9) Wszystkich, którzy poczuli się usprawiedliwieni w swoim narzekaniu, przestrzegamy jednak, że bycie niezadowolonym, a wyrażanie niezadowolenia to dwie różne sprawy. O ile dzielenie się negatywnymi odczuciami może wywierać pozytywny wpływ na nasz nastrój, o tyle narzekanie bez jasno określonego powodu, z samego przyzwyczajenia, może niespodziewanie sprawić, że poczujemy się rzeczywiście niezadowoleni. A chroniczny zły nastrój nie sprzyja zdrowiu. (...)

(10) Wydaje się, że norma narzekania nie jest obojętna dla kierunku i szybkości zmian społecznych. Poważną konsekwencją tego zbiorowego nawyku jest zmniejszona motywacja do zmian. Efekt wydaje się paradoksalny, bo czyż nie chciałoby się zmienić tego, co tak przeszkadza? Negatywny nastrój i pesymistyczne oczekiwania zmniejszają jednak wiarę w nasze możliwości i chęć do działania. Ponadto ludzie dążą do znalezienia sensu w otaczającym ich świecie. Negatywny obraz rzeczywistości, chociaż równocześnie jest źródłem frustracji, stanowi jednak ramy, w które można wpisać rzeczywistość i stąd trudność z odrzuceniem takiej wizji. Zbiorowe i masowe przekonanie o fatalnym stanie rzeczywistości nie zachęca także do postawy zaufania i współpracy z innymi.

(11) Wszyscy, którzy chętnie włączają się do chóru narzekających, szczególnie gdy czynią to publicznie, muszą pamiętać, że tym samym sankcjonują i wzmacniają normę negatywności. Prawdą jest, że dzięki temu łatwiej nawiązują kontakt z odbiorcą (na przykład z wyborcami). Ceną jednak jest umacnianie normy, która nie sprzyja rozwojowi społecznemu.

TEST

1. Jakie znaczenie ma anegdota o kłęsce opowiedziana w akapicie pierwszym? Odpowiedz jednym zdaniem.

.....
.....
.....

(0-1)

2. W akapicie 3. podano cztery przyczyny, z powodu których ludzie dzielą się z innymi swoim niezadowoleniem. Przeredaguj je tak, by powstały cztery równoważniki zdań.

.....
.....
.....
.....

(0-2)

3. Na podstawie akapitu 4. i 5. wypełnij tabelę, podając wszystkie wymienione przyczyny niezadowolenia. Wpisz je w odpowiednie miejsca.

zewewnętrzne	wewnętrzne
.....
.....
.....
.....

(0-3)

4. W akapicie 7. pojawia się zdanie: „ Polakom zawsze wiatr wieje w oczy”. Wyjaśnij własnymi słowami znaczenie związku „biednemu wiatr w oczy”.

.....
.....
.....

(0-2)

5. Po przeczytaniu akapitu 9. dokończ zdanie:

Bycie **niezadowolonym** to:

.....
.....

(0-1)

6. W akapicie 9. pojawiają się wyrazy: narzekanie, bycie, wyrażanie, dzielenie, przyzwyczajenie. Jakie to części mowy? Określ ich liczbę i rodzaj.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

(0-2)

7. Wybierz jeden z podanych w pytaniu 6. wyrazów i ułóż z nim zdanie podrzędnie złożone. Nazwij zdania składowe.

.....
.....
.....
.....

(0-2)

8. Wymień dwie negatywne dla życia społecznego konsekwencje narzekania (akapit 10).

.....
.....
.....

(0-2)

9. Spośród przeczytanych przez Ciebie książek wybierz taką, w której występuje bohater myślący i działający pozytywnie. Podaj tytuł utworu i autora. Poleć ją koleżance (koledze). Pamiętaj o sformułowaniu tezy. Podaj trzy argumenty przemawiające za tym, że bohater jest optymistą.

(0-9)